

A NAGY AMERIKAI PAPAGÁJOK

A tipikus amerikai papagájok ⁽⁸⁾ az Aratingák. Az ebbe a nembe tartozó fajok alakja és színe sok esetben oly mértékben hasonló, hogy egymástól történő megkülönböztetésük tapasztalt, szakértő szemeket igényel. Am az éklarkú papagájok esetében azok precíz rendszertani beazonosításához az egyes fajok – és főleg alfajok - elterjedési területének és az adott egyed származási helyének pontos ismerete szükséges. A megjelenésük, ami néhány jellegzetességet tekintve állandó – mint például a többé-kevésbé vörös fej - nem teszi lehetővé hogy alaktanilag a valós sokféleségüket felbecsüljük.





Előfordulhatnak ugyanis egymástól távoli területekről származó mégis nagymértékben hasonló egyedek is, melyek a hasonlóság ellenére mégis különböző fajhoz tartoznak. Így tehát a közép-amerikai zöld ékfarkú papagájoknak egyes szakemberek 5 fajtát írták le, míg mások szerint ezek 3 fajhoz és ezeknek 3 alfajához tartoznak.

Az ékfarkú papagájoknál ez a hasonlóság állandó, mivel alapjában véve mindannyian kis- és közepméretű, zöld színű papagájok, itt-ott egy kis megkülönböztető élénk színnel.... De hogy be tudjuk határolni köztük az Aratingákat, ismerjük meg egy közeli rokonukat, a *karolina ékfarkú papagáját (Conuropsis carolinensis)* amely ugyan másik genusba tartozik és már ki is halt. Az egyetlen papagáj, mely Észak-Amerikából származik. (Emlékeztetőül, a vastagsőrű ékfarkú papagáj is a mexikói kanyonokból származik és csak néha bukkant fel Arizonában.) Ennek a kis testű, sárga és narancs színű papagájnak Délén Florida, Északon Karolina, Ny-on pedig a Mississippi határolta az elterjedési területét, de néha egészen New-Yorkig és a Nagy-tavakig terjeszkedett. Élőhelyét a többé-kevésbé nyílt erdőségek alkották, s elméletileg kedvezően kellett volna rá hatnia az európai földművesek érkezésének, a földek megművelésének és a növénytermesztésnek. De „vadászatokat” (inkább irtásokat) *(9) is elszenvedett, ami aztán a kihalásukhoz vezetett. Az utolsó hivatalosan jegyzett észlelése az élőhelyén 1904-ben történt Dél-Floridában, bár állítólag valaki(k) 1934-ben is láttak egy párt. Ám ez a dolgokon nem változtatott sokat. Egy, a földművesek és különösen a gyümölcsstermesztők által óhajtott terv szerint az utolsó képviselője ennek a fajnak hivatalosan 1914. 12. 04-én pusztult el a Cincinetti állatkertben, ahol az utolsó vándorgalamb is elpusztult 3 évvel *(10) korábban. Mégis, a jelenleg múzeumokban fellelhető több mint 700 preparált példány igazolja hogy mennyire elterjedt volt a faj. Mindig is sok élő példányt tartottak fogságban, de az utódok száma kevés volt. Ennek ellenére elég érdekesnek tűnik hogy az irtások és a vadbefogas ilyen eredményre vezetett ha csak a madár nem volt különösebben ostoba, hiszen e régiók még eléggé elhagyatottak voltak. Kihalásukban valószínűleg betegségek és környezeti változások is jelentős szerepet játszhattak.

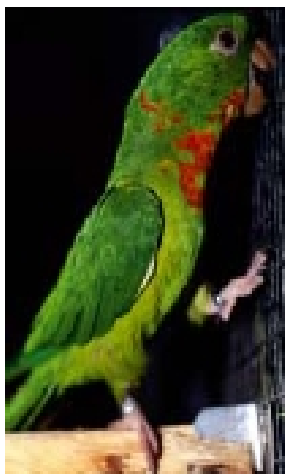
Ámbár.... Amerika e régiója ez idő tájt még csendben elvesztett egy kacsát, egy pólingot, egy nyércet, egy harkályt, és persze a vándorgalambot, melynek korábban milliárdos példányszámú csapatai repkedtek. Az amerikaiak korábban is a fegyverek mániákusai voltak és a mai napig azok is maradtak....

Tehát Északról déli irányba egészen Mexikóig kell menni hogy papagájokkal találkozzunk. Legalábbis az eredeti elterjedési területükön, mivel bizonyos papagájok mostanában lettek betelepítve az Amerikai Egyesült Államokba, különösen Floridába. De ez egy másik történet.



FENT:
Karolina papagáj a cincinatti állatkertben (Ohio USA)

BALRA:
Socorro szigeti zöld ékfarkú papagáj (Aratinga brevipes) * (11)



Igazából az első amelyikkel találkozhatunk Mexikóban, a **zöld ékfarkú papagáj (Aratinga holochlora)**. Mint ahogy minden rokonának, neki is jellemzője az erős csőr és a fehér szemgyűrű. A has kissé világosabb, itt-ott néhány vörös tollal. Alkalmazkodóképes, három alfaja van ***(12)**, melyek ugyan más elterjedési területeken, de hasonló élőhelyi körülmények közt az erdős zónákban élnek változatos domborzati viszonyok közt (síkságokon és hegyekben is előfordulnak). Gyümölcsökkel és magvakkal táplálkoznak. Kedvelik a kukoricát mint gyakorlatilag minden papagáj, ami mezőgazdasági problémát jelent. Két másik ékfarkú papagájjal fajkomplexet alkot. A legritkább a **socorro zöld papagáj (Aratinga brevipes) *(13)** amely az ugyan ilyen nevű szigeten ***(14)** él szinte elveszve a Csendes-óceánban a 400-500 egyedet számláló populációjával. Csak 35 km² -nyi területen fordul elő, amit ráadásul a birkák évről évre csökkentenek. A másik a **vöröstorkú ékfarkú papagáj (Aratinga rubritorquis) *(15)** aminek – mint ahogy a nevéből is látszik – széles vörös sáv van a torkán. Ez a faj Dél-Guatemalán; Hondurason; és Észak-Nicaraguában él és sziklarepedésekben telepesen fészkel, ami nem általános. Viszont a rendelkezésre álló kevés információ nem teszi lehetővé hogy ebből a tényből általánosítsunk a faj általános viselkedésével kapcsolatban, sem pedig hogy tagadjuk a fadvakban történő költés lehetőségét.



Balra fent és itt szemben:zöld ékfarkú papagáj (Aratinga holochlora)

Balra középen: Socorro szigeti zöld ékfarkú papagáj (Aratinga brevipes)

Balra lent: vöröstorkú ékfarkú papagáj (Aratinga rubritorquis)

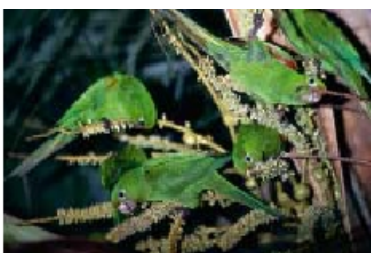
Jobbra: *(16)



Az azték papagáj kis testű olívvzöld madár mely Közép-Amerika Atlanti óceán felőli részén található meg. Közeli rokona a Jamaica papagáj, mely egy másik faj *(17). 22 cm-es testhosszával és kb 80 g-os testtömegével a „nagyok” közt ő a legkisebb.



Érdekességként legközelebb hozzá a Nagy Antillákon él a „nagyok” közül a legnagyobbak egyike, a haiti vagy hispaniola papagáj, melynek testhossza eléri a 32 cm-t.



Itt fent: Haiti papagáj vagy hispaniola papagáj (*Aratinga chloroptera*)

Jobbra fent: Kuba papagáj (*Aratinga euops*)

Jobbra lent: Finsch ékfarkú papagájja (*Aratinga finschii*)

Lassan azt mondhatjuk inkább hogy élt valamikor, mivel egykor nagyon gyakori volt, de a földművesekkel való konfliktus valamint az exportra szánt vadbefogások miatt gyakorlatilag nem találkozunk vele másutt csak Sierra de Bahoruco-ban, egy nemzeti parkban Haiti és Dominikai köztársaság közti határon. Még sok mindent nem tudunk róluk. Manapság valójában sokkal ritkább mint a helyi amazon, mégis ő is üldözött, és a rá irányuló kereslet is jelentősebb. Bizonyos ökológiai tényezők talán rosszul magyarázottak.

Kubában is felmerül ugyan ez a kérdés, ahol a *Kuba papagáj* (**Aratinga euops**) szintén a kihálás szélén áll, holott ő volt a legelterjedtebb kubai madár. De 30 éven keresztül intenzíven folyt a vadbefogás és a kereskedés a kelet-európai testvér országokkal, ahol jó ára volt az egyedül rendelkezésre álló ékfarkú papagájnak. Ez egy – az alapszínét tekintve – teljesen zöld madár, néhány vörös tollal a fején, nyakán és a váll tájékon. Ahhoz hogy megkülönböztessük egymástól ezeket a zöld színű ékfarkú papagájokat, a szárny tollazat színét kell nézni ahol a vörös és sárga színek eloszlása jobb támpontot nyújt mint a test egyéb részein előforduló vörös foltok megléte valamint azok kiterjedése, melyek ráadásul szintén gyakran hiányosak és főleg egyedenként nagyon változóak.

Hagyjuk el a szigetet és jöjjünk a panamai földszoros felé, ahol az ékfarkú papagájok már nem lesznek ennyire kevesen. Itt találkozhatunk egy kis madárral, a *Finsch ékfarkú papagájával* (**Aratinga finschii**) melynek hasonlóan a többiekhez az alapszíne zöld, viszont a homloka vörös. Gyakori Costa Ricában valamint Panamába, és úgy tűnik hogy az erdőirtás kedvez neki. Ezekben a vidékeken még ésszerű a népesedés, valamint a vadászat és az üldöztetés is arányban maradtak a szaporodásukkal – (pedig imádják a kukoricát és a siló cirkot). Fogságban ritka, de azért lehet vele találkozni. Az alább következővel ezek olyan csoportot alkotnak melynek szárny éle sárgás, míg a wagleri-mitrata-erythrogyens csoportnak vörös. Másrésztől ők nagyobbak is, 32-40 cm hosszal rendelkeznek. Felszínesen nézve mégis nagyon egyformák.

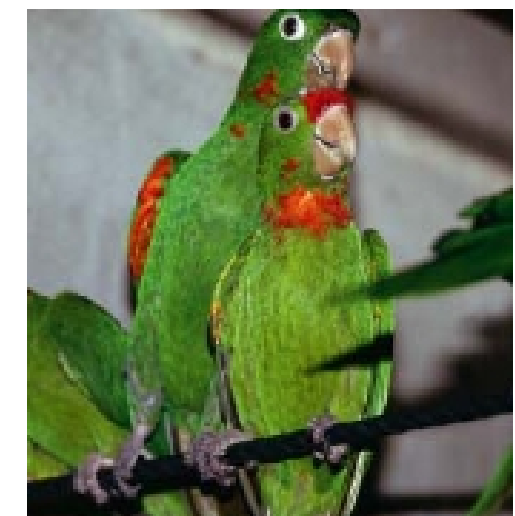


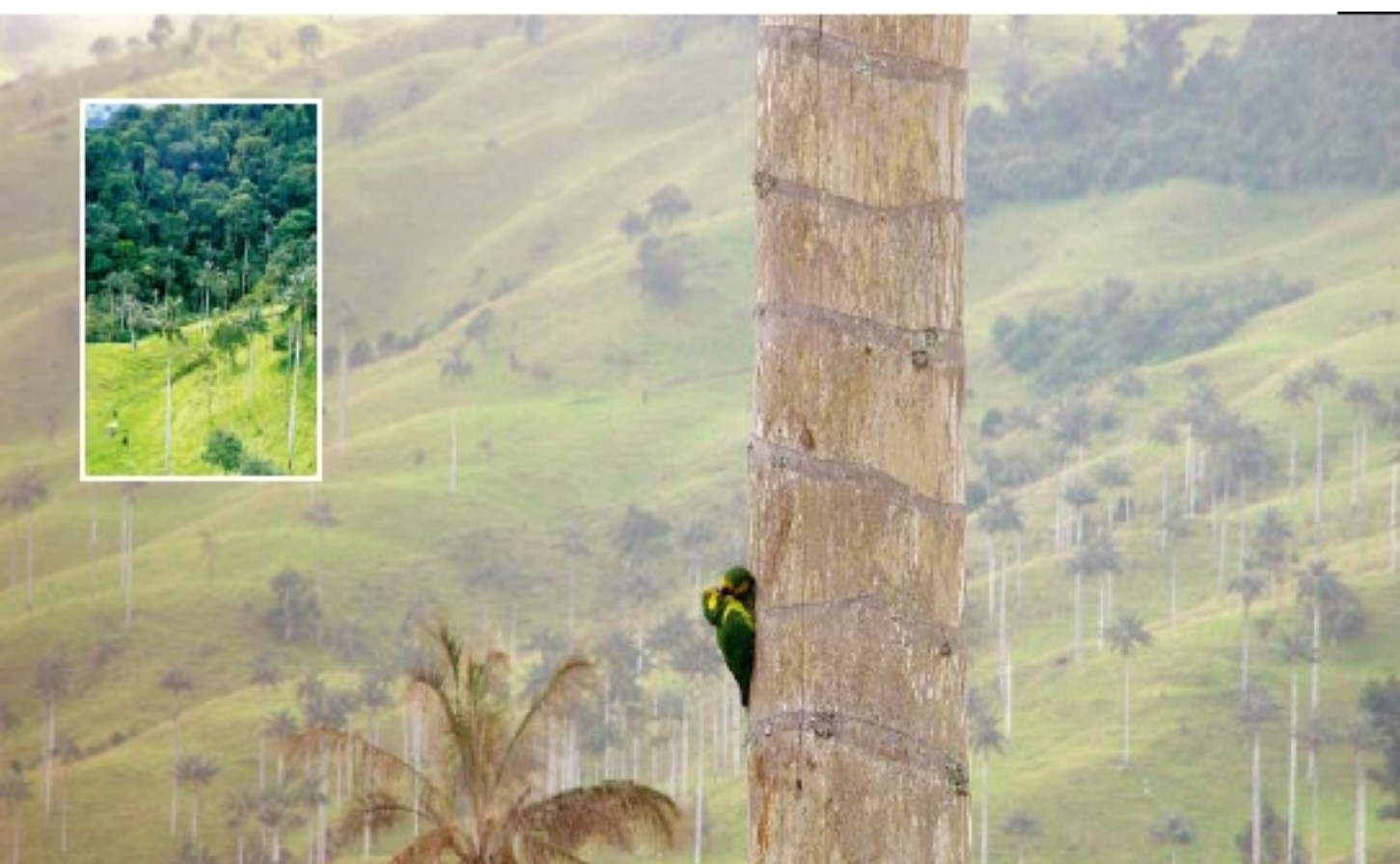
A pávua papagáj megtalálható Venezuelától Argentínáig és Uruguayig. Az összes említett faj közül a legnagyobb elterjedési területtel ő rendelkezik. A tengerparti mangrovéktól a közép Andokban 2500 m tgszf magasságig találkozhatunk vele szinte bárhol az erdőkben, bár úgy tűnik kedveli a nedvesebb élőhelyeket, mivel a szárazabb területeken (Sertao) *(18) inkább a folyó menti erdőkben fordul elő.

Mindeztől eltekintve első ránézésre nem különbözik tőlük (wagleri-, mitrata- és erythrogyntól) sokban: Alapszíne teljesen zöld, fehér szemgyűrűvel és néha néhány elszórt vörös tollal. 3 alfaja van. Mint a legtöbb ékfarkú papagáj faodvakban fészkel, ahol a tojó 3-4 tojást rak, melyeket aztán a pár közösen költ.

Térjünk vissza most a hegyek felé, természetesen az Andokba ami gerince a kontinensnek, valamint az Észak-Venezuelai hegységhez is amely elválasztja az országot a tengertől. Ezekben az erdőkben repked Wagler ékfarkú papagája (Aratinga wagleri), robusztus 36 cm testhosszal rendelkező papagáj. Az ő elterjedési területe beékelődik Finsch ékfarkú papagája és a pávua papagáj elterjedési területe közé.

De ez a terület is 4 részre tagolt a hegyek által. E területi tagoltságnak köszönhetően a fajnak négy alfaja alakulhatott ki az idők folyamán. Ezeknek az elterjedési területei: az egyik Észak-Kolumbia és Venezuela, a másik e két országtól az Amazonas zónájáig terjed, a harmadik az egyenlítői Andok nyugati része, és az utolsó ilyen - ahol a gyakran különálló fajnak tekintett Cordillerei ékfarkú papagáj él, - Peru egész hosszában, az Andok nyugati részén. Gyakran nagy csapatokban láthatók, a föld megművelése kedvező számukra és ezt ki is használják. Valószínűleg az erdőirtás sem hat rá túlságosan kedvezőtlenül, mivel sziklahasadékokban fészkel nagy, zajos kolóniákban.





A sárgafülű ékfarkú papagáj

Újbóli nagy megjelenése



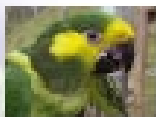
Alig telt el öt év, s úgy tűnt hogy bolygónkról újabb papagájfaj fog eltűnni. A *sárgafülű ékfarkú papagáj*ról (**Ognorhynchus icterotis**) van szó, mely kis ara méretű és élőhelye a magas Andok, ám már csak Kolumbiában él. Azok a kis csapatok melyeket az Egyenlítő környékén találtak a '90-es években, nem láthatók többé. Ilyen baljós kilátások után az 1990. ápr. 18-án történt 81 madár felfedezésével azonnal beindították az Ognorhynchus projektet, mely napjainkban is folytatódik az első számú pénzügyi támogatásnak köszönhetően. A támogatás megvalósul a Fundation Loro Parque de Tenerife részéről és a Zoologische Gesellschaft für Arten – und Populationsschutz és EPV hozzájáruló segítségével köszönhetően. (ZGAP- zoológiai társulat a fajok és populációk megőrzéséért.) A Kolumbiai partnere a ProAves alapítvány, melyet fiatal, lelkes madarászok alkotnak, s melynek vezetője dr. Paul Salaman. Erőfeszítéseik eredményei szinte csodálatosak.

A sárgafülű ékfarkú papagáj a kolumbiai Cordillerák középső hegységében élt az Andokban 1200-3400 m tgszf magasságban. Ez a faj jól alkalmazkodott a nedves magashegyi erdőkhöz: az alacsony szubtrópusi és a magas mérsékelt zónák között él. Néha találkozhatunk vele olyan területeken is ahol részlegesen kiirtották az erdőt. Mindenesetre az eredeti elterjedési területén történt jelentős erdőirtások – melyekhez még különféle emberi hatások adódtak – a legfőbb oka a populációjuk hanyatlásának. Kolumbia „nemzeti fája” - a viasz pálma – eltűnése különösen kedvezőtlenül sújtotta a sárgafülű papagájt.

Itt fent: Az erdőirtás területén egy túlélő pálma természetes odvának bejáratában egy hím sárgafülű papagáj eteti a párját. (a háttérben lévő kis képen egy érintetlen erdő)

Jobb oldali kis kép: A ProAves alapítvány tagjai egy fészkelőhelyként szolgáló mesterséges odút helyeznek el egy viaszpálmán.

Jobbra fent: 3 fióka egy mesterséges fészkekben. (az elsők melyek le lettek fényképezve)



A sárgafülű ékfarkú papagáj

a kolumbiai Cordillerák

középhegységben élt

az Andokban

1200-3400 m tengerszint

feletti magasságban

Életmódjából kifolyólag valóban szoros kapcsolat fűzte ezekhez a fákhoz. Ezek a papagájok a viaszpalmák - (Ceroxylon quindiuense és C. alpinum) – gyümölcseivel táplálkoznak és odvas törzseiben költenek.

Általános célja a projektnek hogy olyan méretűre növelje ezen madarak egyedszámát hogy lekerülhessenek a veszélyeztetett fajok listájáról. Ez a program sok különféle – előre tervezett – tevékenységet foglal magába. A legjelentősebb eredményt a faj számára valószínűleg az állományának növekedése jelentette: mostanra több mint 600 példány található az élőhelyén, ami 750 %-os növekedés. Jelenleg a faj össz állományát két populációban élő egyedek alkotják, melyek előfordulási helyei Jardin a Antioqua és Roncesvalles a Tolima - 312-312 példánnyal.

2003. Augusztusában a szaporodási szezon végére a megfigyelések 15 % fiatalt jeleztek ami új bizonyítéka a szaporodás robbanásának mely az alkalmazott intézkedéseknek köszönhető. Az állomány szaporodóképes részének fele mostanra átlagosan 2 fiókat nevel fészekaljanként, és évente kétszer is próbálkozik költéssel. Azért hogy fejlesszék azokat az intézkedéseket melyeket megtartásukért hoztak, az Ognorhynchus program a fajról és élőhelyéről készült tanulmányokra támaszkodik, különösen az Ognorhynchusok és a viaszpalmák élettani és ökológiai kutatásaira. A kutatók 13 növényfajt regisztráltak, melyek táplálékul szolgálhatnak számukra, ezek közül 4 az Euphorbiaceae családba tartozik.

Ez a felfedezés teszi lehetővé hogy meghatározzák a faj által fogyasztott és fészkelésre használt növények földrajzi elterjedését azért hogy a területek jobb felhasználását és a megőrzési program tevékenységeit megtervezzék.

Ezek közt a tevékenységek közt az Ognorhynchus program keretében azon is dolgoztak hogy helyreállítsák az élőhelyet – beleértve az elkerítéssel történő megóvást is - azért hogy növeljék a már most is rendelkezésre állót.

A kutatók kialakítottak egy hatásos stratégiát hogy áttelepítsék a fiatal fákat a rezervátum s egyéb védett területek felé.

Az erőfeszítések herkulesiek voltak:

- 500 viaszpalma ültetése havonta
- több mint 15000 fa ültetése 2003. januárjától októberéig.
- 6560 m kerítés hogy 1225 ha élőhelyet megvédjenek

A terv komolyságát mutatja hogy a helyi önkormányzat is beavatkozott, s a kiadások 50 %-át vállalta. E munka közvetett hatásaként a projekt serkentette egy természetes rezervátumháló létesítését a régió privat területein. A program a tulajdonosoknak is segít abban hogy csatlakozzanak, így mostanra Jardinban 4700 ha-t

jegyeztek fel, Roncesvallesben a község együttműködése által nyújtott teljes terület 3300 ha. Egy másik akció keretében azért hogy növeljék az állomány létszámát mesterséges fészekodúkat készítettek és helyeztek ki. A program elején használatuk gyakorlatilag a nullával volt egyenlő, de azóta a formatervezés javulásának köszönhetően ez változott. Mostanra már feljegyeztek mesterséges odúban történő kelést. Azért hogy megerősítsék az élőhelyek fennmaradásának esélyét és ösztönözzék a sárgafülű ékfarkú papagáj populáció védelmét az orvadászattal szemben az Ognorhynchus projekt intenzív kampányt szervezett hogy az emberek érzékenységére hasson. Mostanra a viaszpalmák virágvasárnapi körmeneteken történő használatát is leállították az egyház beleegyezésével, ami ezentúl más növények használatára ösztönzött a viaszpalmák helyett. A helyi közösségek nevelését és beavatkozását elősegítették a helyi rádió kampányok és a terv tagjai részéről történő iskolai látogatások gyakorisága. Semmi kétség hogy a helyiek pozitívan reagáltak, s még 18 turista útvonalat is megalkottak.

Megjegyezzük hogy a projekt hatása az illetékes hatóságokig is eljutott pl a jardin-i önkormányzattal való szerződés alapján minden ha megőrzött erdő után adócsökkentésben részesültek a földbirtokosok.

A projektben való részvételhez

E faj jövője mára már biztatónak tűnik, de hogy teljesen biztosítva legyen a fent maradásuk, még néhány évig folytatni kell az Ognorhynchus programot. Aki szeretné támogatni ezt a programot.....



Fenti kis kép: A vadon élő sárgafülű ékfarkú papagájok szezonális vándorlásának kutatására rádiós megfigyelést alkalmaznak.

Nagy kép: egy sárgafülű ékfarkú papagájpár viaszpalmában található fészekük bejáratánál.

A virágvasárnapi körmeneteken ma már egy másik növényt használnak hogy elkerüljék a viaszpalmák pusztítását.





A kolumbiai Andok papagájainak

feltűnése az erdők ködéből



Fent: Adult aranyoskantárú ékfarkú papagáj

Jobbra fent: Az indigószárnyú újra felfedezése kapcsán kibocsátott bélyeget ábrázoló plakát

Kis kép (a nagy kép jobb alsó sarkánál): Indigószárnyú papagáj tojásai. Az első melyekről fénykép készült.



A gyönyörű kolumbiai Andok heglánc a Cordillerák a papagájok különösen nagy fajgazdagságával rendelkezik, melyek nagy része kevésbé ismert és mostanáig nem igazán tanulmányozott. Mindenesetre egy szenvedélyes madarászcsapat mely a kolumbiai NGO-hoz tartozik úgy döntött hogy megfordítja a dolgok menetét. Motivációjuknak és kreativitásuknak köszönhetően a nehéz természeti viszonyok közt a papagájok megőrzéséhez szükséges biológiai részletek feltételei lassacskán kiemelkednek az erdők ködéből. Ha egy dolog biztos, akkor az az hogy e papagájoknak segítségre van szükségük s hogy ehhez a közép cordillerák – i papagájok projektjének munkái biztosítják a legjobb kiindulópontot.

A Loro Parque alapítvány pénzügyileg támogatja a projektet miután 2001-ben és 2002-ben tárgyalt a ProAvessele e faj megőrzési lehetőségeiről és mint az Andoki erdők megőrzésének nagyköveteiként való felhasználásáról. A programnak e kiterjesztése csak az együttműködések logikus folytatása melyet az utolsó években tovább fejlesztettek ezek a szervezetek hogy megőrizték a régióban a sárgafülű ékfarkú papagájt, mely az IUCN (Természetvédelmi Világszövetség) által kiadott Vörös Könyvben „Kritikus veszélyben lévő” osztályzatot kapott. Az első végrehajtandó dolog a természetes környezetben való megfigyelés.



Könnyű ezt mondani, de kifejezetten nehéz alkalmazni olyan hegyvidéken ahol a hegyoldalak meredek, autóval járhatatlanok, gyakoriak az esőzések és a sűrű köd. E zónát nevezik paramo-nak is, mely az erdőt a sztyeppétől elválasztja.

A célok egyike volt hogy meghatározzák a különféle fajok elterjedését és a populációk nagyságát, valamint az ezeket veszélyeztető tényezőket. A másik cél pedig hogy minél több fajnak meghatározzák az alvó és táplálkozó helyét.

A tanulmányozott fajok a következők voltak:

- Rozsdáshomlokú papagáj (Bolborhynchus ferrugineifrons)
- Katona amazon (Amazona mercenaria)
- Ószfejú papagáj (Pionus seniloides)
- Aranykantáru ékfarkú papagáj (Leptosittaca branickii)
- Rozsdásarcú papagáj vezei alfaj (Hapalopsittaca amazonica vezei)

De mindenesetre a legtöbb figyelmet az indigó szárnyú papagáj (Hapalopsittaca fuertesi) érdemli. Az IUCN által „Kritikus Veszélyben lévő” besorolást kapott fajt 1911. óta nem látták.

A hatékony kutatások jelentős mértékben hozták meg gyümölcsüket amikor is 2003-ban a ProAves alapítvány az egész világ számára mutatott képeket bizonyítékként hogy 92 év után újra megtalálta az indigószárnyút. Végül elfogtak egy kis csapatot a köderdő koronaszintjén kihelyezett hálóval. Ez csak az erőfeszítések várható következménye és az Alapítványnak nem csak a gratulációkat kellett fogadnia, de még fontosabb hogy részt vett egy speciális bélyeg kibocsátásában, melyre a lenyűgözött kolumbiai hatóságok kérték az újra felfedezés alkalmából. (Ld az előző oldal plakátját) De az indigószárnyú homályból való felbukkanásának nem szabadott itt megállnia. Majdnem azonnal felfedezett a kutatócsoport egy aktív fészket egy természetes üregben, ahol a szülők egy fészkealjlat tápláltak, s melynek bejárata 2,4 m magasan volt a talaj felszínétől, 3200 m-re a tengerszint felett, mely pontosan a 2600 és 3800 m közötti zónába esik ami a faj korábban is feltételezett élőhelye, vagyis a köderdők zónája mely epifitákban és páfrányokban gazdag. A magasság ellenére a fészket egy fásszárúakban viszonylag szegény zónába találták meg egy Myrtaceae család fajai

által körbevett fában.

A lassú de folytonos erdőirtások az erdő feldarabolódását okozták, mely úgy tűnik hogy a papagájok számára megfelelő üreget nyújtó érett fák hiányát jelenti. A ProAves alapítvány ekkor azonnal reagált, s 200 db farönkből készült mesterséges odút helyeztek ki megfelelő magasságban felakasztva, fakéreggel, zuzmókkal és ál élősködőkkel (epifitákkal) leplezve. Ezek közül ötöt szinte azonnal elfoglaltak az indigószárnyúak. „Nagyon elkéseredettnek kellett lenniük hogy fészkelőhelyet találjanak” - számolt be dr. Paul Salaman, a program vezetője. Mikor ez a cikk készült (2004. áprilisában) a madarak éppen tojásaikat költötték s nem hiányzik többé sok ahhoz hogy többet megtudjunk e faj életmódjáról. Pillanatnyilag csak fotóink vannak e kihaltak vélt faj először látott tojásairól. A kutatók a fészkelődük jobb elhelyezését igyekeznek elérni és még több odút készülnek elhelyezni máshol is. Az első fészkelőhelyeket az Alto Quindo hegyen 1500 ha-os erdőben helyezték el – mely természetes rezervátuma El Miradosnak – aminek a ProAves vezette lobbija lehetővé tette hogy a helyi hatóságokkal állapítsák meg a határait. Mostanra ugyan ez a szervezet vezeti különleges figyelmet szánva az indigószárnyúakra és az aranyos kantáruakra. A madarak élőhelyeként ez a vidék vált ismertté elsősorban, ám kétség kívül ez is kevesebb mint 100 példánynak nyújt menedéket. Ennek a papagájnak az elterjedési területe különösen kicsi és ezen kívül csak egy másik rezervátumban találkozhatunk még velük. Ezek az intézkedések jelentik a program első fázisának végét, és a kezdeti egy megőrzési akciónak második fázis gyanánt, a különféle helyi és nemzeti politikai hatalmak irányába. Az indigószárnyúval ellentétben az aranyoskantáruaknak nagyobb az elterjedési területe, de ez a terület tagolt a kolumbiai Andok és Dél-Peru között 2400 és 3400 m tgszf magasság között. Mindennek ellenére gyors hanyatlása figyelhető meg ennek a nem összefüggő populációnak mely közvetlen eredménye az erdőirtásnak. Ez az oka annak hogy az IUCN a vörös könyvben olyan veszélyben lévőként jegyzi a fajt mely sebezhető. Tehát megérdemel minden figyelmet amit a ProAves tud nyújtani.

Indigószárnyú papagáj *Hapalopsittaca fuertesi*



Aranyoskantáru ékfarkú papagáj *Leptosittaca branickii*



Felső nagy kép: Az indigószárnyú elterjedési területe (narancs) és az aranykantáros ékfarkú papagáj elterjedési területe (világoszöld) a kolumbiai Kordillerákban.

Felső kis kép: Indigószárnyú egy természetes üreg bejáratánál.

Kör alakú kép: adult indigószárnyú kotlik egy mesterséges fészkelődében.

Jobbra fent: indigószárnyúaknak rönkből készített mesterséges fészkelődük.

Jobbra lent: Aranykantáros fióka egy természetes üregben.

Aranyoskantárú ékfarkú papagáj

Leptosittaca branickii



Az aranyoskantárú

ékfarkú papagáj most egy

olyan területen él, mely a

ProAves és a kolumbiai

kormány közös

munkájának köszönhetően

újra védett.

Történt néhány megfigyelése a fajnak az előbb említett magasságnál alacsonyabban is, egészen 1400 m-ig, hasonló élőhelyi feltételek mellett mint az indigószárnyúak esetében, jóllehet életmódjuk különböző. Először azt gondolták hogy elterjedésük nagymértékben függ a Podocarpus fa jelenlététől vagy legalábbis ami a fa magvait mint élelemforrást illeti, de újabb kutatások szükségesek hogy valóban ezek határolhatják-e be az elterjedésüket. E fának a jelentősége talán valóban nem olyan döntő az intézkedéseket tekintve mint a sárgafülű papagáj esetében az esőerdőben, a ritkás ligeterdőkben illetve a paramo-val szomszédos sztyeppéken. Ahogy várható, a faj faodvakban fészkel, beleértve ebbe a Ceroxylon sp pálmákat melyekhez nagy mértékben kötődik a sárgafülű papagáj is.

A ProAves csapat ekkor gyorsan latba vetette eddigi tapasztalatait hogy aktív fészket derítsenek fel a védett övezetben. Ez a fészkek már nagyobb fiókat rejtett, amely közel állt a kirepüléshez, s már látszódtak rajta a felnőtt példányok főbb jellegzetességei. El tudtak fogni néhány ivarérett példányt is azért, hogy méreteket vegyenek és mintát gyűjtsenek. Ekkor állapították meg hogy a szem körüli, kantárt alkotó aranyszínű tollak amiről a nevét is kapta, sokkal árnyaltabbak mint az a szín amit a neve sugall. A ProAves alapítvány folytatja újabb és újabb biztató híreinek küldését mint például azt hogy a védett zónában felfedezték hogy két mesterséges fészkelőhelyet aranyoskantárúak foglaltak el. A ProAves tevékenységének köszönhetően - melyet a kolumbiai kormányra gyakorolt az - aranyoskantárúak most egy újonnan védetté vált övezetben élnek. Egy 400 ha-os területről van szó közel a Naturel la Hermosa parkhoz melyet erdő és Paramá alkot, s mely szintén a ProAves felügyeletére van bízva. Ezen a területen élnek sárgafülű papagájok, rozsdáshomlokú papagájok és rozsdásarcú papagájok is. Ez utóbbi teljesen rejtélyes és kevésbé ismert mint az indigószárnyú, s az IUCN által szintén veszélyben lévőként jegyzett: populációja valóban kicsi, kb néhány 1000 példányra becsült, s élőhelyén az erdők irtása rendszeres. A *Hapalopsittaca amazonica* 3 alfajra osztható. Ezek földrajzi eloszlás szerint: *amazonica*: Észak-Kolumbia és Venezuela határán, a *theresae* Venezuelában és a *velezi* alfaj pedig a közép Cordillerák nyugati hegyoldalán a *H. fuertesi* és *L. branickii* társaságában. A velezi alfajt a többi alfajtól a nyak arany és olív színezete különbözteti meg, mely kontrasztban áll a zöld köpennyel. A *H. fuertesi* arcának rozsdás színe és homlokán a kék folt hiánya különbözteti meg. A rozsdásarcú papagáj ugyan abban az erdőben él a közép Cordillerákban 2200 és 3000 m között mint a többi fent említett papagáj.

Rozsdásarcú papagáj *Hapalopsittaca amazonica*



Elterjedési területük fedi az indigószárnyúakét, de mindegyik fajnak megvan a saját szükséglete. Mégis, az erdőirtás kiterjedését tekintve azt lehetett gondolni hogy a velezi is a fuertesiek sorsára jut bizonyos zónákban. Ez a lehetőség éppúgy mint a kereszteződés kockázata a jövő kutatásainak tárgya, melyeket a ProAves tagjainak kell elvégezni.

Mindazon fajok szerencséjére amik most felbukkantak a homályból a ProAvesnek sikerült megerősíteni a védett területeit, melyeket most „a madarak számára jelentős zónának” neveznek (megnevezés a Birdlife International által). A ProAves elkezdte a helyi közösségek és iskolák fogékonnyá tételének programját, azért hogy újabb védett területek létrehozására ösztönözzenek. 15000 műanyag borítású plakátot terjesztettek szét melyek 12 veszélyben lévő kolumbiai papagájt ábrázolnak és 4 rövidfilmet, melyek 5 papagájról és az élőhelyüket veszélyeztető tényezőkről és ezek hatásairól szólnak. A 2003-as év folyamán a projekt 55 klumbiai egyetemistát fogadott akik gyakorlatukat végezték a madárkutatással és megőrzésükkel kapcsolatban, ami a kétség árnyékát is kizárja hogy ez a beruházás hiábavaló lenne papagájok és környezetük jövőjére nézve.

- *(8) Mivel ez a cikksorozat második része, ezért logikusan az első részben említett fajok csoportjáról lesz szó, tehát lásd itt: *(1) hogy ez miről is szól.**
- *(9) A „vadászatok” szót én tetem idézőjelbe és az „(inkább irtásokat)” kifejezés az én megjegyzésem, mivel a kettő fogalom jelentése közt hatalmas különbség van.**
- *(10) Több más forrás szerint a vándorgalamb utolsó egyede a cincinettii állatkertben nem 3 évvel hanem 3 hónappal korábban pusztult el, tehát nem 1911-ben hanem 1914. szeptemberében.**
- *(11) Itt a Socorro szigeti zöld ékfarkú papagájt (*Aratinga brevipes*) önálló fajnak írja le, de más szakik szerint nem önálló faj, hanem a zöld ékfarkú papagájnak a Socorro szigeti alfaja, (*Aratinga holochlora brevipes*).**
- *(12) Más leírások szerint alfajainak száma 4, ismét mások szerint 5**
- *(13) Más leírások szerint nem külön faj hanem a holochlorának alfaja, de lásd itt: *(11)**
- *(14) Socorro sziget a Csendes óceánban található Mexikó partjaitól 600 km-re Nyugatra az északi szélesség 18°42'-nél és a nyugati hosszúság 110°57'-nél. A sziget területe 132 km², legnagyobb hosszúsága 16,5 km, legnagyobb szélessége 11,5 km, legmagasabb pontja 1150 m. (Bár más források szerint hosszabb is meg szélesebb is, legmagasabb pontja meg 20 m-rel alacsonyabb). Népsége állítólag 250 fő. Akit meg jobban érdekel: http://en.wikipedia.org/wiki/Isla_Socorro ha meg valakinek ez sem elég akkor ő forduljon a barátunkhoz (Goog.e)**
- *(15) Néhány zoológus szerint (bár a jelen állás szerint ha minden igaz ők nincsenek túl sokan) szintén nem önálló faj hanem a holochlora alfaja.**
- *(16) Itt valószínűleg elírás történt, azt állítják ugyanis hogy azon a képen az holochlora.....**
- *(17) Ebben a cikkben a jamaica papagájt és az azték papagájt külön fajként említi, de a legtöbb leírás alapján a jamaica (*Aratinga nana nana*) és az azték (*Aratinga nana astec*) azonos faj, csak más alfaj. (több más forrás szerint van egy harmadik alfaj is, a „vicinalis” azaz a „keleti azték papagáj”. A törzsalak mint ahogy a tudományos névből amúgy is kiderül a jamaica szigetén élő és az angol, német és a Magyar nyelvben is a sziget nevét viselő „nana”)**
- *(18) A „sertao” szó száraz/sivatagos sztyeppét/prérit jelent. Brazília ÉK-i részére jellemző. (ha valakit jobban érdekel, akkor ajánlom a keresőprogramokat) Jellemző növényzettípusa a „caatinga” ezt pedig szárazságtűrő cserjefélék alkotják.**